

Suomi julistautui itsenäiseksi joulukuun 6. p:nä 86 vuotta sitten
ja kärsi syntymisen tuskat vapaussota - veljesotana.
Vähempi mahdollisiin n. 35 000

~~Kun Venäjän vallankumous kaatoi keisarin, se antoi Suomelle mahdol-
lisuuden julistautua itsenäiseksi joulukuun 6. p:nä 86 vuotta sitten.
Tämän myös syntynyt Neuvostoliitto tunnusti. Vajaan kahden kuukauden
kuluttua alkanut vapaussota meidän jäänne venäläisen sotaväen pois
ajamiseksi, muuttui valitettavasti myös veljessodaksi suomalaisten
kesken. Tämä sota vaati arviolta yli 35000 uhrin.~~

~~Itsenäisyys ei ole ~~mitään~~ itsestään selvyys. On oltava valmiit puolus-
tamaan sitä kaikin käytettävissä olevin keinoin. Sota, erityisesti
veljessota on ankarin asia, joka kansakuntaa saattaa kohdata. Tähän
mennessä, saavutettua itsenäisyyttä on jouduttu puolustamaan kolmessa
sodassa.~~

Vuosien 1939 - 1945 välisenä aikana käydyissä sodissa melkein jokaisen
teidän isoisänne tai isoisänne isä on ollut mukana, kuten mekin sotavete-
raanit, jotka olemme tulleet kertomaan mitä itsenäisyyden säilyttäminen
meidän nuoruudessamme vaati. Armeijan kampoissa monet meistä viettivät
yhtämittaa runsaat 5 vuotta. Nuorimmat lähtivät saman ikäisinä kuin te
pojat, jotka olette nyt paikalla olevista luokista kahdella ylimmällä.

Aikaisemmin keskenään vihamieliset diktaattorit Stalin ja Hitler teki-
vät yllättäen elokuussa -39 hyökkäämättömyyssopimuksen. Lisäksi salaisen
sopimuksen mukaisesti Viro, Latvia ja Liettua tulivat Neuvostoliiton
etupiiriin sekä Puola jaettiin ja Suomi kuului Neuvostoliiton etuihin.
Saksen hyökättä Puolaan, Englanti ja Ranska julistivat sille sodan.
Näin sai alkunsa Toinen maailmansota.

Kun Suomi ei suostunut Stalinin ehtoihin, hän päätti ajaa moukarilla
järkeä koviin kalloihimme ja puna-armeija hyökkäsi kaikkialla rajojemme
yli marraskuun 30. p:nä. Talvisota alkoi. N.liiton tarkoituksena oli
vallata koko maa muutamassa viikossa. Suomi kävi yksin ja perin puutteel-
lisin varustein kunniaakseen, 105 päivää kestäneen katkeran taistelun
suurvaltaa vastaan, kun valtiovalta ei ^{osaut} sotaan uskonut ja olihan hyökkää-
mättömyyssopimuskin. ^{maailman aikalais} Rauha tehtiin vasta 13.3., kun ^{väsymys} lännemäisen partaalla
olevat joukot olivat kulumassa loppuun.

Itsenäisyys säilyi, mutta sen lunnaina menetettiin n. 23000 kaatunutta ja kaksin kolminverroin haavoittui, lietalaisia kaatui 19. Karjalasta oli luovuttava ja Hanko vuokrattava tukikohdaksi. 430000 luovutettujen alueitten asukasta joutui jättämään kotinsa.

Talvisotaa seurasi n. 15 kk:n ns. välirauhan aika, jolloin maailmansota jatkui ja sotatila Suomessa. N.liitto halusi ratkaista Suomen kysymyksen lopullisesti ja painosti erilaisilla vaa-timuksilla ja uhkauksilla.

Hitlerin idän sotaretken lähstyessä, Suomi sai kuitenkin tukea Saksan taholta ja armeijan varustusta ja koulutusta voitiin oleellisesti kohentaa.

Juhannuksen alla 1941 sovinto murtui, kun Saksa hyökkäsi N.liittoon. Hitler luotti Keski-Euroopassa menestyneeseen salamasotaan ja päätti ehtiä ensin. Samalla alkoi meillä Jatkosodan nimellä tunnettu sotien vaihe, joka kesti yli kolme vuotta ja oli seuraus Talvisodasta. Emme olisi voineet välttyä taisteluista kahden suurvallan välissä, ne olisi käyty rajojemme sisäpuolella. Suomi halusi myös palauttaa Talvisodassa menetetyt alueet. Olimme nyt paremmin varustautuneet ja saksalaisia oli Pohjois-Suomessa. Joukkomme etenivät Suomenlahden, Laatokan, Äänisen ja Seesjärven välisille kannaksille ja sieltä pohjoiseen. Tämä etenemisvaihe kesti osiltaan joulukuun-puolivälin paikkeille ja oli tavattoman raskas usein melkein tietö-mässä maastossa ^{harvoin usein tärkein hylk. väline} ja aikaisen talven paikoin yli 40 asteen pakkasissa, ja vihollisen taistellessa sitkeästi tuli tappioita paljon. Englanti, joka edellisenä vuonna tarjosi apua, julisti Itsenäisyyspäivänämme Suomelle sodan.

Asemasota

Seuranneen asemasodan aikana olivat sotatoimet vähäisempiä. Suureen ylivoimaansa luottaen N.liitto 9.pnä kesäkuuta 1944 päätti murtaa Suomen vastarinnan, ^{Samoin aikana} ~~liit~~liitoutuneitten maih-innouse Ranskaan oli jo käynnissä. Raju isku Valkeasaaressa, Karjalan Kannaksella johti 10:ssä päivässä Viipurin. Valtavalla tykistön ja panssarien iskulla, jota ilmavoimat avustivat, puna-armeija yritti läpimurtoa Talissa, Ihantalassa ja Vuodalmella. Tykistömme keskitetty tuli, ^{joita 200 tykkiä, Suomen maasta} (uudet saksalaiset panssarintorjunta-aseet ja syökseypommittajat pysäyttivät kuitenkin uhkean vyöryn. ~~Kannaksen tilan-teen~~

Kannaksen tilanteen takia Itä-Karjala oli jätettävä. N.liitto kuitenkin epäonnistui Suomen nujertamisessa. Rytin sopimus saksalaisten kanssa aseavun saamiseksi oli ratkaiseva.

Suomalaisten sotatoimet päättyivät aselevon mukaisesti 4. syyskuuta, ryssän päivää myöhemmin. Väli rauhassa 19. syyskuuta rajaksi tuli v.40 raja, lisäksi Petsamo luovutettiin. Hangon asemesta oli vuokrattava Porkkala tykin kantaman päässä Helsingin keskustasta.

Väli rauhan ehtojen mukaisesti saksalaiset, entiset aseveljet, piti ajaa maasta. Tätä ehtoa täytettäessä syntyi Lapin sota, jossa Lappi hävitettiin perusteellisesti ja tuli lisää kaatuneita ja haavoittuneita. 27.pnä huhtikuuta 1945 pystytettiin Suomen lippu kolmen valtakunnan rajalla ~~Lapin läänin alueella~~ Kilpisjärvellä. Tätä sotiemme päättymispäivää muistaen on Veteraanipäivän ajankohta asetettu.

Itsenäisyydestämme olemme maksaneet kovan hinnan: sodissa kaatui tai kuoli yli 90000 suomalaista, haavoittui n.200000, joista neljännes jäi invalideiksi. Liedon sankarihaudoissa lepää 76 aseveljeä ja kymmenkunta jollain muulla hautausmaalla. Kotinsa joutui jättämään n.430000. Tuhannet kodit jäivät kaipaamaan omaistaan ja sotaorvot isäänsä. Sotien ankarat koettelemukset Suomen kansa kesti äärimmäisin ponnistuksin.

Maa-tamme ei koskaan valloitettu, säästyimme näin miehittäjän miellivallalta, jolloin taapiot olivat suuremmat kuin taistelmissa ^{Sitten oli suunniteltu Suomen siirtäminen Siperiaan}

Asutimme vielä siirtoväen ja maksoimme sotakorvaukset hyökkääjälle joka yritti valloittaa maamme.

Muutama ^{vähän} ~~päivä~~ sitten edesmenneen jalkaväenkenraali Adolf Ehrnroothin kenraalin testamentti ^{Suomalaisille} ~~kenraali~~: Suomi on hyvä maa, ~~paras meille suomalaisille~~. Se on puolustamisen arvoinen, ~~maa~~ ja sen ainoa puolustaja on Suomen oma kansa.